

بەندو بالۆرەى داگیرکەرى تورک

ئەحمەد دەشتى

هروهك شتىكى ئاشكرايه كه دهولهتى تورك ساله‌هاى ساله كه چاوى تهماى له زور رووه وه به تايبهتى له روى ئابوريه وه بپروه ته خاكي پر له پيت و فهري كوردستاني باشورو به هەر بەندو بالۆره‌يه كه وه بيت ئەگەر ئەم هه‌له‌ى بۆ بپه‌خسيت ئەوا به گيان و به دل بۆ داگیرکردنى كوردستاني باشور و ليدانى گه‌لى كورد و تيكشكاندننى ئەم هه‌له‌ى كه ئەمرو بۆ گه‌لى كورد هه‌ل كه‌وتوه هه‌ولى خۆى دەدات و به هيج شيوه‌يه كه‌م ته‌رخه‌مى بۆ داگیرکردنى كوردستاني باشور ناكات و هه‌ميشه نيازى گلاوى دزايه‌تى گه‌لى كورد له ناو هه‌ست و ده‌روونيان دا ده‌جوليت و ئەم جولو جوله دنه‌ى هه‌ولدانيان بۆ له ناو بردنى هه‌موو مافيكى په‌واى گه‌لى كورد و نه‌گه‌يشتن به ئاوات و نيازه‌كانى كودو كوردستان به هه‌ر نرخيكه‌وه بيت ده‌دن.

ئەمرو دەبينن كه له كوردستاني باشوردا هه‌لئىكى له بارو چاك بۆ گه‌لى كورد هه‌ل كه‌وتوه، ئەمەش له ژير سايه‌ى هاوكارى هاوپه‌يمانه زله‌يزه‌كان بۆ گه‌لى كوردو خه‌بات و تيككوشانى په‌واى ساله‌هاى سالى گه‌لى كورد ئەم هه‌له وهدى هاتوووه كوردستان به‌ره و ئاسويه‌كى رپوون و ديار ده‌پوات و خاكي كوردستان به هه‌ل و مه‌رجيكي له بارو باش تى ده‌په‌رى و به‌ره و گه‌يشتن به مافه په‌واكانى گه‌لى كورد دا ده‌روات.

داگیرکەرى تورک كه خۆيان توشى هه‌له‌يكى مه‌زن كردو له گه‌ل هاوپه‌يمانه‌كانى خۆيان دا هاوكاريان نه‌كردوبه‌مش زيانئىكى چاكيان به خۆيان گه‌يان، ده‌بينن ئەمرو كه‌ش ناتوانن كه جيگه‌ى ئەم هه‌له‌ى كه دزايه‌تى كردنى باشترين هاوپه‌يمانى خۆيان كه وه‌لاته يه‌كگرتوه‌كان بوو پر بکه‌نه‌وه، ئەوش ئەوه‌بوو كه تورکه‌كان ريگه‌ى هيزه‌كانى هاوپه‌يمانه‌كانيان نه‌دا كه خاكي ئەو وه‌لاته بۆ هاتنه ناو كوردستاني باشورو ليدانى عيراق له‌لايه‌ن ئەمه‌ريكاوه له كاتى پيويست دا به‌كار بينن و به‌مش دلى هاوپه‌يمانه دبيريته‌كه‌ى خۆيان شكاند و ئەو بپياره‌ى كه له په‌رله‌مانى تورک دراو يارمه‌تى دانيان له و ريگه‌وه له باشترين دۆستى خۆيان كه ئەمه‌ريكا بوو برى، ئەم هه‌نگاهه‌ى تورک كه به زيانى خۆيان وه ته‌واو بوو و بوو به هۆى ئەوه‌ى كه ئەمه‌ريكاش له و باره‌وه پشت به تورکيا وه نه‌به‌ستيت و هيزه‌كانى خۆى پاشه‌ كشه پى بکات و ئەمەش له بهر چاوى خۆيان بگرن كه تورکه‌كان له كاتئى زور ناسك و پيويست دا هاوكاريان له‌گه‌ل ئەواندا نه‌کرد و به‌مش زور يارمه‌تیه ئابوريه‌كانيان له‌لايه‌ن ئەمه‌ريكاوه له خۆيان وه برى و له و باره‌وه زيانئىكى باشيان پيکه‌وت و ئيستاش ناتوانن كه جيگه‌ى ئەم زيانه پر بکه‌نه‌وه و به‌ره و پمانى ئابوريه‌كى ته‌واو ده‌رپۆن و بى دۆستايه‌تى ئەمه‌ريكا ته‌نيا خۆيانن كه زيانيان پى گه‌يشتن و ئەمەش له به‌رزه‌وه‌ندى گه‌لى كورديش بوو.

ئەمرو دەبينن كه خودى تورکه‌كان هه‌ستيان به‌وه کردوووه كه وه‌لاته يه‌كگرتوه‌كانى ئەمريکا له و باره‌وه ليدان لاوتن و هيج گوئيشيان پى نادن و هه‌تا ئەمرو كه‌ش له گه‌ل ئەوه‌ى كه خودى ژه‌نه‌راله تورکه‌كان داخوازي ئەوه‌ن كه زيگه بدرين له‌شكر كيشى بۆ خاكي كوردستان بکن و به ناو هاوكارى هيزه‌كانى ئەمه‌ريكاو چه‌سپاندنى ئاسايش له و ناوچه‌يه‌دا كه تا ئەمرو كه ئەمه‌ريکه‌كان و هاوپه‌يمانا نه‌يان توانيوه له باشورى عيراق دا ئەو ئاسايشه‌ى كه پيويسته وهدى بينن، گوايه له بهر ئەوه‌ى كه ژه‌نه‌راله تورکه‌كان ئەم باره‌به‌هه‌ل ده‌زانن و له‌م رۆژانه‌دا بەندو بالۆره‌يه‌كى زور له تورکيا و ناوچه‌كه بۆ دابه‌زينى سه‌ربازانى تورک به ناوى پاراستنى ئاسايش له و ناوچه‌يه‌دا خۆيان گيف ده‌که‌نه‌وه و ده‌يانه‌وى كه به هه‌ر شيوه‌يه‌كه بيت له و ناوچه‌دا جيگه‌ى پاى خۆيان له كوردستان و عيراق دا بکه‌نه‌وه و نيازه دبيريته‌كانى خۆيان بپيکن و بۆ ئەو مه‌به‌سته‌ش داوا له زله‌يزه‌كان واته له وه‌لاته يه‌كگرتوه‌كان ده‌که‌ن و ته‌نانه‌ت ده‌يانه‌وى ئەوان جيگه‌ى ئەمه‌ريكاش بگرنه‌وه و له شوين بريمه‌ريش ژه‌نه‌راله‌كى تورک هه‌بيت و فه‌رمان ره‌وايى له عيراق دا بکات و هه‌رچه‌يه‌كى كه نيازى ناپاکيشيانه وهدى بينن، ئەم هه‌لوپه‌سته‌ى تورکه‌كان جگه‌له سودله و هه‌موو سه‌روه‌ت و سامانه‌ى خاكي عيراق و بوونى ده‌ستئىكى بالا له بونيا دانه‌وه‌ى عيراقئى تازه‌وه كه به‌شئى باشيان پى بپيک و هيج نه‌بى ئەو ئابوريه په‌ماوه‌ى كه تورک هه‌يانه كه‌مى پى زيندو بينه‌وه و ده‌يانه‌وى له و ئاسويه‌شه‌وه شکه‌ستى به و هه‌ل و مه‌رجه‌ى كه ئەمرو كه له كوردستاني باشور هاتوته‌كايه‌وه به‌دن و دژ به گه‌لى كورد هه‌موو

نیازه‌کانیان له و بواره‌وه وهدی بێنن و دوشه‌ش بێنن، گه‌لی کورد که ماهوی دوازه‌ سه‌له له باشوری کوردستان له گه‌ل هه‌موو که‌م و کورپه‌که‌یه‌وه وا خۆی به‌ریوه ده‌بات و له یه‌که‌م پۆزی لێدانی دکتاتۆره‌که‌ی عێراقیش دا به‌ گیان و به‌ دل هاوکاری وه‌لاته‌ یه‌که‌گرتوه‌کانی کردو توانیویه‌تی که‌ له‌ و ناوچانه‌ی خودی کورد تیا خاوه‌ن ده‌سه‌لاته‌ ئاسایش و ئارامی وهدی بێنی و تا ئه‌مرۆکه‌ش سه‌ربازێکی ئه‌مه‌ریکایی له‌ ناوچه‌کانی کوردستان ده‌می به‌ خۆین دا نه‌هاتوه‌و گه‌لی کورد به‌ پێچه‌وانه‌ی باشوری عێراق به‌ چه‌پکه‌ گوله‌ رهنگا‌و رهنگه‌کانه‌وه به‌ره‌و پێشی سه‌ربازانی ئه‌مه‌ریکایی چوون و هاتنی هێزی ئه‌مه‌ریکایان بۆ کوردستان به‌ دۆستایه‌تی و هۆی زۆرگاری گه‌لی کورد له‌ ژێر چنگی ئه‌و درپدانه‌وه زانی و ئه‌مه‌ش بۆ خودی تورکیا ئه‌وه‌نده ئاسایی نیه‌ که‌ دلیان پێ خۆش بی‌ت، ئه‌وان که‌ ده‌بینن له‌ به‌ر چاوی ئه‌وانه‌وه گه‌لی کورد توانیویه‌تی دۆستایه‌تی وه‌لاتیکی زله‌هێزی وه‌ک ئه‌مه‌ریکا بکات و ئه‌و هه‌موو بوختان و درۆو ده‌له‌سه‌نه‌ی که‌ هه‌موو داگیرکه‌رانی کوردستان سه‌له‌های سال بوو دژ به‌ گه‌لی کوردیان ده‌کردو گه‌لی کوردیان به‌ گه‌لێکی درنده‌و نا ئاسایی له‌ ناو جیهان دا قه‌له‌م دابوو، ئه‌مرۆکه‌ له‌ به‌رچاوی زله‌هێزه‌کانی ئه‌م جیهانه‌ ده‌رکه‌وتوه‌و ئیستا که‌ زله‌هێزه‌کان زۆر چاک ده‌زانن که‌ گه‌لی کورد ته‌نیا زۆلی لێ کراوه‌و ئه‌وه‌ی که‌ داگیرکه‌ره‌ درنده‌کان بۆ به‌دناوی گه‌لی کورد گوتویه‌نه‌ هیچی وا نیه‌و کورد میلیه‌تیکی ناشتی خوازه‌و ته‌نیا داوای مافه‌ره‌واکانی میلی خۆی ده‌کات و ده‌یه‌وێت له‌ ناو مال و حال و خاکی خۆی دا سه‌ر به‌ست و ئازادو ره‌ها بژیت و هه‌رگیز په‌لامارده‌رو درنده‌و مرۆ کوژ نه‌بووه‌ له‌ وه‌تی که‌ هه‌یه‌ ته‌نیا به‌رگری له‌ خاکی خۆی و بوونی خۆی کردووه‌ ده‌کاتن، ئه‌مه‌ش مافیکی ره‌وای هه‌موو گه‌لانه‌و داگیرکه‌رانی کوردستان ئه‌وپه‌ری زۆلی و زۆرداریان له‌ گه‌لی کورد کردووه‌.

من پێم وایه‌ که‌ ده‌وله‌تی تورک و هه‌موو داگیرکه‌رانی کوردستان تازه‌ جاریکی تر ناتوانن که‌ نیازه‌کانی خۆیان له‌ کوردستانی باشورو ته‌نانه‌ت کوردستانی ژێر چه‌پۆکی خۆشیا‌ن وه‌ک جارێ دژ به‌ گه‌لی کورد ئه‌نجام بدن، سا له‌ ژێر باری هه‌ر ناویکه‌وه‌ بی‌ت و که‌ بیه‌وی وهدی بێنی و تازه‌ ئه‌و پۆزگارو ساتانه‌ به‌ سه‌رچوون که‌ ده‌وله‌تی تورک ببی به‌ نیره‌که‌رو هه‌رچی بیه‌وی له‌ و ناوه‌یه‌ دا دژ به‌ گه‌لی کورد ئه‌نجامی بدات و بۆی بلوێت، باشترین شت بۆ داگیرکه‌ری تورک ته‌نیا ئه‌وه‌یه‌ که‌ واز له‌ دژایه‌تی گه‌لی کورد بێنن و به‌ پێچه‌وانه‌وه‌ هه‌ول بدن که‌ دان به‌ مافی ئه‌وچل ملیۆن کورده‌ش که‌ سه‌له‌های سه‌له‌ له‌ ژێر رکێفی ده‌وله‌تی داگیرکه‌ریانه‌وه‌ به‌جی هه‌موو مافیکی میلی و ته‌نانه‌ت خۆیندن و نوسین و ده‌برینی هه‌ستی پاکێ نه‌ته‌وايه‌تیشیا‌ن لێ قه‌ده‌غه‌ کراوه‌و دان بێنن و واز له‌م هه‌موو دژایه‌تییه‌ی گه‌لی کورد بێنن چونکه‌ هه‌یچیان بۆ ناچێته‌ سه‌رو گه‌لی کورد هه‌ر به‌ ئاواته‌کانی خۆی ده‌کات، ئه‌گه‌ر بی‌ت و هه‌روه‌ک رابوردو په‌ره‌ به‌م سه‌یاسه‌ته‌ بۆگه‌نه‌کانیا‌ن بدن ئه‌وارۆژی هه‌ردی‌ت که‌ ئه‌وانیش به‌ ده‌ردی سه‌دامه‌ خۆین رێژه‌که‌ ده‌رۆن و چونکه‌ ئاگری ماف خواراوان و زۆر لێ کراوان زۆر بێ ئه‌مانه‌و جه‌سته‌ی هه‌موو زۆردارو داگیرکه‌ر و چه‌وسینه‌رانی میلیه‌تان گرتی به‌رده‌داو هه‌رگیز زۆرداران هه‌تا هه‌تایه‌ ناتوانن که‌ گه‌لانی ژێر ده‌ست به‌جوسیننه‌وه‌.

تازه‌ گه‌لی کوردیش به‌ تاییه‌تی له‌م هه‌ل و مه‌رجه‌ی ئه‌مڕۆدا له‌وه‌ ده‌رچه‌وه‌ که‌ ژێرچه‌پۆکی و چه‌وساوه‌یی داگیرکه‌ران قه‌بول بکات و ده‌وله‌تی تورک به‌ که‌یفی خۆیه‌وه‌ بی‌ت و جلیتانی له‌ کوردستانی باشور بکات و نیازه‌ گلاوه‌کانیا‌ن وهدی بێنن، خه‌یالیان خاوه‌و سه‌ریان له‌ به‌رد داوه‌و تازه‌ به‌ کوێزایی چاوی هه‌موو داگیرکه‌رانه‌وه‌ ئالای کوردستان هه‌ل دراوه‌و بۆ هه‌میشه‌ ده‌سه‌کێته‌وه‌و کوردستان به‌ره‌و سه‌رکه‌وتنی هه‌میشه‌یی ده‌روات.

تییینی کوردستان نیت:

ئهم نووسینه‌ی بێرۆبۆچونی نووسه‌ره‌که‌یه‌تی، کوردستان نیت له‌ ناوه‌رۆکه‌که‌ی به‌رپرسیار نییه‌.